

SPECII DE COLEOPTERE CAVERNICOLE (Fam. TRECHIDAE și CATOPIDAE, ord COLEOPTERA) AFLATE ÎN COLECȚIA ENTOMOLOGICĂ A MUZEULUI JUDEȚEAN DIN DEVA

SILVIA GHEȚE

Patrimoniul secției de științele naturii al Muzeului din Deva este alcătuit din bogate și valoroase colecții ce oglindesc diversitatea florei și faunei ținuturilor hunedorene conținând în același timp și material comparativ de pe tot cuprinsul țării și din străinătate. Printre acestea se numără și colecția de coleoptere, înființată la sfârșitul secolului trecut de către Iosif Mallász, fost director al Muzeului din Deva în perioada 1921—1932. Ea numără în prezent 28 000 exemplare aparținând unor specii palearctice și exotice. Între acestea se numără și exemplarele de coleoptere cavernicole, rod al numeroaselor cercetări efectuate în peșterile din județul Hunedoara și din ținuturile limitrofe, acestuia.

Sînt prezente în colecție un număr de 437 exemplare aparținând la 42 specii și subspecii din familiile TRECHIDAE și CATOPIDAE, colectate, în mare parte de I. Mallász, la care se adaugă exemplarele provenite prin schimb de la renumiții naturaliști : René Jeannel, Arnold Winkler, Pierre A. Chappuis precum și de la J. Frivaldszky, Knirsch, Bokor și alții.

Amintim dintre speciile și subspeciile de coleoptere cavernicole endemice pe : *Duvalius gaali* Mall; *Duvalius budai diószeghyi* Mall; *Sophrochaeta reitteri* retezati Mael.; *Sophrochaeta reitteri mallaszi* Jeann., și altele a căror importanță științifică și documentară este deosebită, pentru fauna R.S. România.

Materialul existent nefiind publicat pînă în prezent, considerăm necesar a face cunoscute datele referitoare la aceste exemplare de coleoptere cavernicole, colectate la sfârșitul secolului trecut și în primele decenii ale secolului nostru, în cele trei provincii biospeologice din țara noastră (provincia II-a, corespunzînd zonei Carpaților dintre Olt și Culoarul Timișcerna; provincia a III-a — Munții Banatului; provincia a IV-a — Munții Apuseni).

Prescurtări în text:

Friv. = J. Frivaldszky

Jeann. = R. Jeannel

Mall. = I. Mallász

Chapp. = P.A. Chappuis

INDEXUL LOCURILOR DE COLECTARE A COLEOPTERELOR
CAVERNICOLE (PEȘTERI DIN R.S. ROMÂNIA)

1. Avenul din Tărtăroaia — Munții Bihor.
2. Ghețarul de la Barsa — Munții Bihor.
3. Peștera de la Apa Moištii — Munții Vulcan.
4. Peștera Bătrînului de la Zece Hotare — Munții Pădurea Craiului.
5. Peștera de la Bobot — Munții Mehedinți.
6. Peștera Cetatea Bolii — Munții Sebeșului.
7. Peștera Cloșani — Munții Mehedinți, sat Cloșani jud. Gorj.
9. Peștera Coderina lui Putui — Munții Bihor.
10. Peștera de la Cugliș (Cubleș) — Munții Pădurea Craiului.
11. Peștera I-a, a II-a, Peșterea cu Gheață de la Dilma cu Brazi — Munții Retezat.
12. Peștera de la Dosu Broscoiului — Munții Bihorului.
13. Peștera de la Dîmbu Colibii — Munții Bihor.
14. Peștera Gemănată din Bătrîna — Munții Bihor.
15. Peștera de la Fînațe — Munții Bihor.
16. Peștera de la Ferice — Munții Bihor.
17. Peștera Găunoasă de la Ormindea — Munții Apuseni.
18. Peștera de la Groși — Munții Trascăului.
19. Peștera Hoaca Mare din Grumazu Bătrînei — Munții Bihor.
20. Peștera de la Igrîța — Munții Pădurea Craiului.
21. Peștera Izbîndici — Munții Bihor.
22. Peștera Lazului — Masivul Sohodoalele, versantul drept al văii Motrului Sec.
23. Peștera Mare de la Soroniște — Masivul Domogled.
24. Peștera de la Măgura — Munții Bihor.
25. Peștera de la Mănăstirea Tismana — Munții Vilcan.
26. Peștera Muierii de la Baia de Fier — Munții Parîng.
27. Peștera de la Gura Cetății — Munții Retezat.
28. Peștera din Pereții Corlatului — Munții Bihor.
29. Peștera a III-a din Piatra Pocruia — Munții Vilcan.
30. Peștera de la Ripa Vinătă — Munții Mehedinți.
31. Peștera Rostovan — Munții Retezat.
32. Peștera Scărișoara — Munții Apuseni.
33. Peștera-aven 2 din Sohodoalele Mici — Munții Mehedinți.

Suprafamilia C A R A B O I D E A
Familia T R E C H I D A E
Subfamilia T R E C H I N A E
Tribul T R E C H I N I
Genul D U V A L I U S Delarouzée
Subgenul D U V A L I O T E S Jeannel

1. *Duvalius (Duvaliotes) budai* Kenderessy
2 ♂♂ Peștera Cetatea Bolii. 1.VIII.1921, leg. Mall.
3 ♀♀ Peștera Cetatea Bolii. 1.VIII.1921, leg. Mall.
2. *Duvalius (Duvaliotes) budai malomvicensie* Ganglbauer.
3 ♂♂ Peștera de la Paroș-Peștere, 24.VI.1924, leg. Mall.
3 ♀♀ Peștera de la Paroș-Peștere, 24.VI.1924, leg. Mall.
3. *Duvalius (Duvaliotes) budai dioszeghyi* Mallász.
1 ♂ Peștera a II-a de la Dilma cu Brazi, 31.VII.1927, leg. Mall.
2 ♀♀ Peștera a II-a de la Dilma cu Brazi, 21.VI.1929, leg. Chapp.
4. *Duvalius (Duvaliotes) hegedusi ionescui* Jeannel.
1 ♂ Peștera de la Balta, 2.VI.1929, leg. Jeann.
5. *Duvalius (Duvaliotes) mallaszi gabriellae* Mallász.
1 ♂ Peștera Găunoasă de la Ormindea, 13.VIII.1916 leg. Mall.
1 ♀ Peștera Găunoasă de la Ormindea, 13.VIII.1916 leg. Mall.
6. *Duvalius (Duvaliotes) hickeri* Knirsch.
1 ♂ Peștera Corobana Mică, VI.1926, leg. Winkler.
7. *Duvalius (Duvaliotes) scărisoarae* Knirsch.
1 ♂ Peștera Hoanca Mare din Grumazul Bătrinei, VI.1926, leg. Winkler.
8. *Duvalius (Duvaliotes) paroecus montis-tartari* Jeannel.
1 ♂ Avenul din Tărătroaia, VI.1926, leg. Jeann. et Winkler.
9. *Duvalius (Duvaliotes) spiessi* Jeannel et Mallász.
1 ♂ Peștera-aven 2 din Sohodoalele Mici, VII.1928, leg. Mall.
1 ♀ Peștera-aven 2 din Sohodoalele Mici, VII.1928, leg. Mall.

10. *Duvalis (Dualiotes) spinifer* Jeannel.
 1 ♂ Peștera Cloșani, 21.VII.1928, leg. Mall.
 2 ♀♀ Peștera Cloșani, 21.VII.1928, leg. Mall.
11. *Duvalius (Dualiotes) laevigatus* Bokor.
 1 ♂ Peștera de la Coada Coițchii, 30.VII.1924, leg. Jeann.
12. *Duvalius (Dualiotes) gaali* Mallász.
 10 ♂♂ Peștera cu Gheață de la Dilma cu Brazi, 23.VI.1929, leg. Chapp.
 9 ♀♀ Peștera cu Gheață de la Dilma cu Brazi, 31.VII.1927, leg. Mall.

Suprafamilia STAPHYLINOIDEA
 Familia CATOPIDAE
 Subfamilia BATHYSCIINAE
 Genul SOPHROCHAETA Reitter 1885
 Subgenul SOPHROCHAETA s. str.

1. *Sophrrochaeta (s. str.) chappuisi* Jeannel.
 1 ♂ Peștera Muierii de la Baia de Fier, 13.VI.1929, leg. Jeann.
 1 ♀ Peștera Muierii de la Baia de Fier, 13.VI.1929, leg. Jeann.
2. *Sophrrochaeta (s. str.) insignis insignis* Frivaldszky.
 40 ♂♂ Peștera Mare de la Soroniște, 17.VI.1928, leg. Mall.
 45 ♀♀ Peștera Mare de la Soroniște, 17.VI.1928, leg. Mall.
- Subgenul Cernella.
3. *Sophrrochaeta (Cernella) reitteri reitteri* Frivaldszky.
 2 ♂♂ Peștera de la Bobilna, fără dată, leg. Bokor.
 1 ♀ Peștera de la Bobota, fără dată, leg. Bokor.
4. *Sophrrochaeta (Cernella) reitteri mallászi* Bokor.
 20 ♂♂ Peștera I-a de la Dilma cu Brazi, 31.VII.1927, leg. Mall.
 21 ♀♀ Peștera I-a de la Dilma cu Brazi, 31.VII.1927, leg. Mall.
5. *Sophrrochaeta (Cernella) reitteri retezati* Mallász.
 2 ♂♂ Peștera Rostovan, 25.VI.1929, leg. Mall.
 1 ♀ Peștera Rostovan, 18.VI.1932, leg. Mall.

6. *Tismanella chappuisi chappuisi* Jeannel.

11 ♂♂ Peștera de la Mănăstirea Tismana, 26.VII.1928 (4 ex.);
27.VII.1928) (6 ex.), leg. Mall.; 19.VI.1929 (1 ex.) leg. Chapp. et
Winkler.

10 ♀♀ Peștera de la Mănăstirea Tismana, VI.1929, leg. Mall.

7. *Tismanella chappuisi arcuata* Jeannel

1 ♂ Peștera a III-a de la Piatra Pocruia. 13.VI.1929, leg.
Chapp. et Winkler.

1 ♀ Peștera a III-a de la Piatra Pocruia, 13.VI.1929, leg. Chapp.
et Winkler.

8. *Tismanella chappuisi convexipennis* Jeannel

1 ♂ Peștera de la Coroana, 13.VI.1929, leg. Chapp. et Winkler.

1 ♀ Peștera de la Coroana, 13.VI.1929, leg. Chapp. et Winkler.

9. *Tismanella winkleriana winkleriana* Jeannel.

1 ♂ Peștera de la Rîpa Vinătă, 27.VII.1928, leg. Marcu.

1 ♀ Peștera de la Rîpa Vinătă, 27.VII.1928, leg. Marcu.

Genul C L O S A N I A Jeannel 1928

10. *Closania winkleri, winkleri* Jeannel

85 ♂♂ Peștera Cloșani, 21.VII.1928 (35 ex.); 24.VII.1928 (25 ex.);
Peștera Lazului, 24.VII.1928 (25 ex.), leg. Mall.

17 ♀♀ Peștera Lazului, VI.1929, leg. Chapp. et Winkler.

11. *Closania winkleri elongata* Jeannel

16 ♂♂ Peștera din Virful Lacului, 23.VII.1928, leg. Mall.

12 ♀♀ Peștera din Virful Lacului. 16.VI.1929 (1 ex.), 17.VI.1929
(1 ex.), leg. Chapp.; Peștera din Cornetul Vircanilor, VI.1929, leg.
Winkler.

12. *Closania winkleri planicollis* Jeannel.

1 ♂ Peștera de la Apa Moištii, VI.1922, leg. Jeann.

1 ♀ Peștera de la Apa Moištii, VI.1922, leg. Jeann.

13. *Drimeotus (s. str.) kovacsi kovacsi* L. Miller

8 ♂♂ Peștera Igrița, (fără dată) leg. Cylek; 1886, leg. Merkl; 1887 leg. Friv. (4 ex.); 1887, leg. Martonfi (1 ex.); 1 ex. fără dată, leg. Knirch.

1 ♀ Peștera Igrița, 1887, leg. Merkl.

14. *Drimeotus (s. str.) kraatzi kraatzi* Frivaldszky.

3 ♂♂ Peștera de la Ferice, VI.1922, leg. Jeann. et Winkler.

1 ♀ Peștera de la Ferice, VI.1922, leg. Jeann. et Winkler.

Sugbenul D R I M E O T I N U S

15. *Drimeotus (Drimeotinus) ormayi* Reitter.

2 ♂♂ Peștera de la Groși, VI.1888, leg. Ormay.

1 ♀ Peștera de la Groși, VI.1888, leg. Ormay.

Genul P H O L E U O N Hampe 1856

16. *Pholeuon (s. str.) angusticolle angusticolle* Hampe.

1 ♂ Peștera Zmeilor de la Onceasa, 1887, leg. Friv.

1 ♀ Peștera Zmeilor de la Onceasa, 1887, leg. Friv.

17. *Pholeuon (s. str.) proserpinae proserpinae* Kmirsch.

1 ♂ Peștera Corobana Mîndruțului, VI.1922, leg. Winkler.

2 ♀♀ Peștera Corobana Mîndruțului, VI.1922, leg. Winkler.

18. *Pholeuon (s. str.) proserpinae intermitens* Knirsch.

2 ♂♂ Peștera Coderina lui Putui, VI.1922, leg. Jeann.

2 ♀♀ Peștera Coderina lui Putui, VI.1922, leg. Jeann.

19. *Pholeuon (s. str.) knirschi elemeri* Csiki.

5 ♂♂ Peștera de la Pereții Corlatului, VI.1922, leg. Jeann. et Winkler.

5 ♀♀ Peștera de la Pereții Corlatului, VI.1922, leg. Jeann. et Winkler.

20. *Pholeuon (s. str.) knirschi brevicule* Jeannel.

3 ♂♂ Peștera Scărișoara. Casa de Piatră. VI. 1922. leg. Jeann. et Winkler.

3 ♀♀ Peștera Scărișoara. Casa de Piatră, VI.1922, leg. Jeann. et Winkler.

21. *Phouleuon (s. str.) knirschi dieneri* Mihok.

2 ♂♂ Ghețarul de la Barsa, VI.1922, leg. Jeann. et Winkler.

3 ♀♀ Ghețarul de la Barsa, VI.1922, leg. Jeann. et Winkler.

22. *Pholeuon (s. str.) knirschi gyleki* Moczary.

1 ♂ Peștera Petroasa, VI.1922, leg. Jeann. et Winkler.

23. *Pholeuon (s. str.) knirschi convexum* Knirsch.

2 ♂♂ Peștera Gemănată din Bătrina, VI.1922, leg. Jeanne. et Winkler.

1 ♀ Peștera Gemănată din Bătrina, VI.1922, leg. Jeann. et Winkler.

24. *Pholeuon (s. str.) leptoderum leptoderum* Frivaldszky.

5 ♂♂ Peștera de la Finațe, 1887, leg. Friv. (3 ex.); VI.1922, leg. Jeann. et Winkler (2 ex.).

5 ♀♀ Peștera de la Finațe, VI.1922, leg. Jeann. et Winkler.

25. *Pholeuon (s. str.) leptoderum hazayi* Frivaldszky

3 ♂♂ Peștera de la Măgura, V.1926, leg. Jeann.

2 ♀♀ Peștera de la Măgura, V.1926, leg. Jeann.

26. *Pholeuon (s. str.) leptoderum biroi* Csiki.

5 ♂♂ Peștera de la Dimbu Colibii, VI.1922, leg. Jeann. et Winkler.

10 ♀♀ Peștera de la Dimbu Colibii, VI. 1922, leg. Jeann. et Winkler.

Subgenul P A R A P H O L E U O N

27. *Pholeuon (Parapholeuon) gracile gracile* Frivaldszky.

3 ♂♂ Peștera de la Cugliș, 1887, leg. Friv. (1 ex.), V.1926, leg. Jeann. (2 ex.).

3 ♀♀ Peștera de la Cugliș, 1887, leg. Friv. (1 ex.); V. 1926, leg. Jeann. (2 ex.).

28. *Pholeuon (paraphileuon) gracile bokorianum* Csiki.

2 ♂♂ Peștera de la Valea Vizu, V.1926, leg. Jeann.

2 ♀♀ Peștera de la Valea Vizu, V.1926, leg. Jeann.

29. *Pholeuon (Parapholeuon) Moczaryi* Csiki.

1 ♂ Peșterea Izbinzii, fără dată, leg. O. Leonhard.

3 ♀♀ Peștera Bătrînului de la Zece Hotare, 8.VIII.1904, leg. Biró.

Genul P R O T O P H O L E U O N Jeannel 1923

30. *Protopholeuon hungaricum hungaricum* Csiki.

2 ♂♂ Peștera Lucia Mare, V.1926, leg. Winkler.

2 ♀♀ Peștera Lucia Mare, V.1926, leg. Winkler.

B I B L I O G R A F I E

CALINESCU R., 1969 *Biogeografia României*, Edit. Științifică, București.

DECU V., GH., 1962—1963. *Originea și răspîndirea coleoptelor troglobii Bathysciinae (Catopidae) și Trechinae (Trechidae) din peșterile României*. În *Lucrările Inst. de Speol. „Emil Racoviță”*. Tom I—II, p. 437—457, Edit. Acad. R.P.R., București.

DUMITRESCU MARGARETA și colab., 1967, *Contribuții la studiul peșterilor din județul Hunedoara*. În : *Lucrările Institut. de speol. „Emil Racoviță”, t. VI, p. 9—88*, Edit. R.S. România, București.

JEANNEL R., 1923, *Étude préliminaire des Coléoptères aveugles du Bihar*. În : *Bulet. Soc. de științe, Cluj tom T, p. 411—472*.

JEANNEL, R., 1930, *Coléoptères cavernicoles nouveau des Monts Bihar* În : *Bulet. Soc. de științe Cluj, tom V, fasc. 2, p. 48—61, Cluj*.

JEANNEL R., 1930, *Coléoptères cavernicoles des Carpathes meridionales* În : *Bulet. Soc. de științe din Cluj, tom. V, fasc. 2, p. 5—47, Cluj*.

MALLASZ J., 1928, *Raport preliminar despre noile coleoptere troglodite din județul Hunedoara* : În : *Publicațiile Muzeului jud. Hunedoara, An. III—IV, p. 124—135, Deva*.

DES ESPECES DES COLÉOPTÈRES CAVERNICOLES (FAM. TRECHIDAE
ET CATOPIDAE) QUI SE TROUVENT DANS LA COLLECTION ENTOMOLOGIQUE
DU MUSÉE DE DEVA

R é s u m é

La collection des coléoptères du Musée de Deva comprend 437 exemplaires appartenant a 42 espèces et sous-espèces de coléopteres cavernicoles de TRECHIDAE et CATOPIDAE, collectés au fin du XIX-eme siècle et dans les premières décennies du XX-ème siècle par les renommés naturalistes du notre pays et de l'étranger. On y mentionne des espèces et sous-espèces de coléoptères endémiques pour la faune de R.S. România.